

Divadelní fakulta AMU

Katedra činoherního divadla

Akademický rok 2019/2020

Posudek vedoucího diplomové práce

Monika Hliněnská:

Analýza a interpretace

(Mezi dramaturgií a režii)

Téma teoretické bakalářské práce umožňuje dobře shrnout a reflektovat tříleté diplomantčino studium a klauzurní práce, jimiž se během něj zabývala. I její dosavadní prokázané divadelnické zaměření potvrzuje onu oscilaci mezi dramaturgickým a režijním přístupem k interpretaci dramatického textu. Nejen z provozní nutnosti organizace práce v ročníku je tedy Monika Hliněnská případem divadelníka, který je – v této fázi uměleckého a osobnostního rozvoje – jaksí „pod obojí“.

Jejími praktickými diplomovými úkoly jsou dramaturgie Kořínkovy klauzurní inscenace Dykových Poražených a vlastní dramaturgie Zweigova románu Netrpělivost srdce. Dramaturgickou zkušenost opírá Hliněnská v diplomové práci ještě o dramaturgii klauzury spolužačky Alice Šrklantové, již byla inscenace hry Navěky Magdaleny Frydrych Gregorové. To je oprávněné i proto, že práce v letním semestru byla negativně ovlivněna koronavirovou výlukou.

Je třeba konstatovat, že oba inscenační výsledky byly problematické. Důvody, proč k tomu došlo a do jaké míry se dramaturgická složka podílela na nevyjasněnostech interpretace a na tom, že se – pokaždé z jiných důvodů, ale vždy viditelně – dramaturgický záměr spíše demonstroval, než že by inspiroval autentický působivý scénický tvar, se snaží Hliněnská s velkou mírou sebekritičnosti a současně s velkým taktem k režisérům v diplomové práci reflektovat. Třetí inscenací, kterou se zde zabývá, je její dramaturgické i režijní vedení inscenace – koncertu věnovaného dílu Gideona Kleina ve Švandově divadle.

Teoretickou diplomovou práci otevírá diplomantka pokusem o pochopení rozdílnosti dvou dramaturgicko-režijních kroků v přístupu k dramatickému textu, a to analýze a samotné interpretaci. Opírá se při tom o teoretická východiska z prací J. Císaře, J. Vostrého, Z. Hořínka, O. Zicha, ale zejména se zabývá přístupem Jana Grossmana. A to jak na základě jeho vlastních teoretizujících komentářů k režírovaným textům, tak na základě analýzy jeho inscenací Jarryho Krále Ubu a Mrštíkových Maryši. Právě Grossmanovy inscenace jsou dokladem toho, jak jeden tvůrce – také vlastně v dramaturgii a režii „pod obojí“ - dokáže metodicky oddělit jednotlivé kroky. Jak s analytickou náročností brání zbrklému tvůrčímu sebeunášení se nápadem, který se ovšem nedokáže vytvarovat ve sdělnou myšlenku, jak mu ale současně tato analytická přísnost nebrání v kreativní interpretaci, která není jen scénickou demonstrací výsledku dramaturgické a literárně vědné analýzy, ale svébytným a svůj smysl plně scénickými prostředky vydávajícím režijním dílem.

Oceňuji, že diplomantka se zaměřila od počátku k dílu teoreticky vzdělaného a scénicky bravurního režiséra. Pokud by se uchýlila především k teoretickým východiskům, pak by jistě bylo možno napsat o problematice analýzy a interpretace dramatického textu (jako literárního artefaktu)

práci nekonečně rozsáhlejší a zdrojovanější (a stále přitom neobsahující všechny k dispozici jsoucí a vzájemně často polemizující teorie). Zvolený přístup jí pak umožňuje celkem přehledně a výstižně postihnout problémy všech tří analyzovaných inscenací, na nichž se dramaturgicky a režijně podílela.

Teoretická část diplomového úkolu Moniky Hliněnské splňuje všechny nároky kladené na bakalářskou práci, opírá se o dostatečný konvolut teoretické literatury, kterou korektně cituje, a dospívá k samostatným a správně argumentovaným závěrům při reflexi vlastní tvůrčí práce. Práce je napsaná čtivě a gramotně, s minimem chyb a jen občasnými stylistickými křečovitostmi.

Svou dramaturgicko-režijní schopnost analýzy a interpretace literární předlohy ověřila Hliněnská i autorsky v pokusu o dramaturgickou adaptaci románu Zweigova Netrpělivost srdce. Měl jsem příležitost studentku v několika fázích této práce pedagogicky ovlivňovat a oceňuji proto, jak si s obtížnou předlohou, kterou si sama zvolila, dokázala poradit. Předložený text je samozřejmě stále ještě pracovním materiálem, se kterým je třeba dále pracovat směrem k možné inscenaci, jejíž vznik ve školním divadle ovšem podporuji. Dramaturgická zjednodušení množství událostí z předlohy a v aristotelském duchu sestavila z událostí děj, který má dramatickou intenzitu a scénický potenciál. Nevnucovala Zweigovi nějaký svůj apriorní nápad, ale citlivě pracovala s řadou témat a motivů, které jí autor nabídl. Zůstává i v této verzi stále ještě v područí respektu k literatuře. Především ještě nedořešila klíčový problém, spočívající v tom, že román je psán v ich formě a míra čtenářova vědomí o úradcích a skutcích hrdiny je proto výrazně větší, než o dalších postavách, které pro hrdinu i čtenáře zůstávají částečně záhadné. Zweig z toho těží tematizovanou bolestnou míru ironie, nedorozumění je u Zweiga startérem hrdinovy snahy je napravit, díky této snaze se ale stále více zamotává do situace, již prostě není schopen pochopit a vyřešit. Hliněnská v dramaturgické adaptaci ovšem naráží na meze, které taková autorská strategie klade pro skutečně zmotivované jednání všech postav.

I přes zatím nízkou dopracovanost dramaturgické adaptace k scénickému užití však tato práce vypovídá o Hliněnské talentových dispozicích a dramaturgicko-režijních schopnostech průkazněji a s větší přesvědčivostí, než její podíl na klauzurách spolužáků režisérů.

Práci doporučuji k obhajobě. Teoretickou práci navrhuji hodnotit známkou B, soubor praktických prací pak známkou C. Rozpracovanou dramaturgickou adaptaci doporučuji dovést k inscenaci ve školním divadle.

V Petrovicích u Sedlčan 28. srpna 2020

Prof. MgA. Jan Vedral, PhD.